

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเจตคติต่ออาชีพของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่ออาชีพของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามตัวแปร เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และรายได้ของผู้ปกครอง

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงเจตคติที่ดีต่ออาชีพของนักศึกษาทางไกลสายสามัญระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก ข้อมูลนี้จะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการปลูกฝังเจตคติที่ดีต่ออาชีพแก่นักศึกษา ให้สามารถเลือกและตัดสินใจประกอบอาชีพได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาทางไกลสายสามัญระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สังกัด
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาทางไกลสายสามัญระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2541 จำนวน 350 คน ซึ่งได้มาจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

3.1.1 เพศ จำแนกได้ คือ

3.1.1.1 เพศชาย

3.1.1.2 เพศหญิง

3.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำแนกได้ คือ

3.1.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

3.1.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง

3.1.2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

3.1.3 รายได้ของผู้ปกครอง จำแนกได้ คือ

3.1.3.1 รายได้ของผู้ปกครองต่ำ

3.1.3.2 รายได้ของผู้ปกครองปานกลาง

3.1.3.3 รายได้ของผู้ปกครองสูง

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ เจตคติต่ออาชีพของนักศึกษา

สมมุติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มีบิดา มารดา ที่มีรายได้ต่างกัน มีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาทางไกลสาขาสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ดังักัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2541 จำนวน 13,824 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาทางไกลสาขาสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ดังักัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน

: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 350 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น

1. นักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอบางระกำ จำนวน 100 คน

2. นักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอฟาร์มโพธิ์ จำนวน 100 คน

3. นักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอบางกระทุ่ม จำนวน 75 คน

4. นักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอวัดโบสถ์ จำนวน 75 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเจดคติต่ออาชีพ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับเจดคติต่ออาชีพ จำนวน 45 ข้อ

ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แบบสอบถามนี้เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการออกหนังสือไปยังหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอก โรงเรียนอำเภอ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองพร้อมหนังสือแนะนำตัวตามสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบ เจตคติต่ออาชีพของนักศึกษา ตามตัวแปร เพศ โดยการทดสอบค่าทีเปรียบเทียบเจตคติต่ออาชีพ ของนักศึกษา ตามตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และรายได้ของผู้ปกครอง เปรียบเทียบความ แตกต่างของนักศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อ พบความแตกต่างได้ทำการเปรียบเทียบรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน และรายได้ของผู้ปกครอง ของนักศึกษาทางไกลสาขาสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอน ต้น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สังักครมการศึกษานอกโรงเรียน : ศึกษา เฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก ปรากฏว่า นักศึกษาเพศชาย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของศูนย์ บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สังักครมการศึกษานอกโรงเรียน มีมากกว่านักศึกษาเพศ หญิง คิดเป็นร้อยละ 54.3 ของนักศึกษาเพศชาย และร้อยละ 45.7 ของนักศึกษาเพศหญิง และ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาจะอยู่ในระดับต่ำร้อยละ 16.3 ระดับปานกลาง 78.9 และระดับสูงร้อยละ 4.9 และระดับรายได้ของผู้ปกครอง จะอยู่ในระดับต่ำร้อยละ 41.4 ระดับ ปานกลาง ร้อยละ 52.0 และระดับสูงร้อยละ 6.6

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาเจตคติต่ออาชีพของนักศึกษาทางไกลสาขาสามัญระดับชั้นมัธยม ศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สังักครมการศึกษานอกโรงเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก ปรากฏว่า นักศึกษามีเจตคติต่ออาชีพอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณารายคำถามว่า ด้านการรู้จักตนเอง ด้านบทบาท ลักษณะ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ของชีวิต มีเจตคติต่ออาชีพอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่ออาชีพของนักศึกษาทางไกลสาขาสามัญระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สังักครมการศึกษานอก โรงเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามตัวแปร เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และรายได้ของผู้ปกครอง ตามลำดับดังนี้

1. เมื่อเปรียบเทียบเจตคติต่ออาชีพของนักศึกษาทางไกลสาขาสามัญระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สังักครมการศึกษานอก โรงเรียน : ศึกษา

เฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก ตามตัวแปรเพศ ปรากฏว่า นักศึกษาโดยส่วนรวมนิเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

1.1 ด้านการรู้จักตนเอง นิเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าในเรื่องบุคลิกภาพเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยให้ประสบผลสำเร็จในด้านการประกอบอาชีพ ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นคุณสมบัติสำคัญในการประกอบอาชีพ บิคนารคามิฐานะคืออยู่แล้ว ไม่ต้องทำงานก็ได้ นิเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ด้านบทบาท ลักษณะ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ของชีวิต นิเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมมีอิทธิพลต่อการวางแผนการเลือกอาชีพ ในการประกอบอาชีพจะต้องมีความรัก ความศรัทธา และไม่ดูถูกอาชีพของคน ทุกอาชีพมีความสำคัญเท่ากันถ้าเป็นอาชีพสุจริต การประกอบอาชีพทำให้รู้จักบทบาทของบุคคล นิเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 ด้านการรู้จักวางแผนชีวิต นิเจตคติต่ออาชีพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่า การจะเลือกอาชีพใดเหมาะสมกับตัวเองนั้นคงให้หมดดูทำนาย โชคชะตา ก่อนการประกอบอาชีพที่ต้องใช้แรงกายเป็นอาชีพที่น่ารังเกียจ นิเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เมื่อเปรียบเทียบเจตคติต่ออาชีพของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก ตามตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปรากฏว่า นักศึกษาที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า นักศึกษาที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกับนักศึกษาที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

2.1 ด้านการรู้จักตนเอง นักศึกษาที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันที่ระดับ .05 และพบว่า ทุกคนสามารถประสบผลสำเร็จในอาชีพได้ ถ้าได้ทำงานตรงกับความถนัด การประกอบอาชีพที่มีโอกาสได้ค้นพบบุคลิกภาพของตนเอง บุคคลจะมีความสุขมากที่สุดที่ได้ประกอบอาชีพที่ตนชอบ นิเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกคู่ระดับ มีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ด้านบทบาท ลักษณะ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ของชีวิต นักศึกษาที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า ข้าพเจ้าชอบอาชีพที่ไม่ต้องเสี่ยงภัยในการเดินทาง มีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษามีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกคู่ระดับ มีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ด้านการรู้จักวางแผนชีวิต นักศึกษาที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า ข้าพเจ้าจะเลือกประกอบอาชีพรับราชการมากกว่าอาชีพอิสระ การจะเลือกอาชีพใดเหมาะสมกับตัวเองนั้นควรให้หมอทำนาย โชคชะตาก่อน การประกอบอาชีพที่ต้องใช้แรงกายเป็นอาชีพที่น่ารังเกียจ มีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษามีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกคู่ระดับ มีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เมื่อเปรียบเทียบเจตคติต่ออาชีพของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ดังกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก ตามคำแปรายได้ของผู้ปกครอง ปรากฏว่านักศึกษามีรายได้ของผู้ปกครองต่างกันมีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

3.1 ด้านความรู้จักตนเอง นักศึกษาที่มีระดับรายได้ของผู้ปกครองต่างกันมีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 ด้านบทบาท ลักษณะและเหตุการณ์ต่าง ๆ ของชีวิต นักศึกษาที่มีระดับรายได้ของผู้ปกครองต่างกันมีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าข้าพเจ้าชอบอาชีพที่คนทั่วไปเคารพยกย่องนับถือข้าพเจ้าชอบอาชีพที่คนทั่วไปรู้จักอย่างกว้างขวาง มีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และนักศึกษามีระดับรายได้ของผู้ปกครองทุกคู่ระดับมีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 ด้านการรู้จักวางแผนชีวิต นักศึกษาที่มีระดับรายได้ของผู้ปกครองต่างกันมีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่า สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพ การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตของนักเรียน ข้าพเจ้าจะเลือกประกอบอาชีพรับราชการมากกว่าอาชีพอิสระ หนังสือที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพนั้นเป็นหนังสือที่มีสาระน่าสนใจมีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05 และนักศึกษาที่มีรายได้ของผู้ปกครองปานกลางกับนักศึกษาที่มีระดับรายได้ของผู้ปกครองสูง มีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเจตคติต่ออาชีพของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สังเกตการณ์การศึกษานอกโรงเรียนศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก ได้นำประเด็นที่สำคัญมาอภิปรายผลตามลำดับความมุ่งหมายของการค้นคว้าดังนี้

1. นักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สังเกตการณ์การศึกษานอกโรงเรียน มีเจตคติต่ออาชีพอยู่ในระดับมากที่ผลการวิจัยเป็นดังนี้ อาจเนื่องมาจากนักศึกษามองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการประกอบอาชีพ มีความรัก ความศรัทธาในอาชีพที่ตนชอบ โดยเฉพาะหลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษา ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาตามความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล จึงทำให้นักเรียนได้ศึกษาและเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการพัฒนาศักยภาพของตน ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาเจตคติต่ออาชีพของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี ซึ่ง อารีรัตน์ วัฒนสิน (2532 : 13) กล่าวว่า การจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนเป็นการปลูกฝังเจตคติที่ดี และเหมาะสมต่ออาชีพ ให้เยาวชนได้มีประสบการณ์เกี่ยวกับโลกอาชีพอย่างกว้างไกล และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในอนาคตของคนได้อย่างดี ดังที่ อัลพอร์ท (Allport, 1935 : 418) ได้สรุปว่า ประสบการณ์วิชาชีพในวิชาเรียนมีส่วนช่วยได้มากในการสร้างเจตคติต่ออาชีพต่าง ๆ ของนักเรียนให้สูงขึ้น

2. นักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน สังเกตการณ์การศึกษานอกโรงเรียน ที่มีเพศต่างกันมีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานในข้อที่ 1 ที่ว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันที่ผลการวิจัยเป็นดังนี้อาจเนื่องมาจาก สภาพด้านสังคม เศรษฐกิจ โดยรอบด้านมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในสังคมปัจจุบัน จึงทำให้นักศึกษาตระหนักเห็นความสำคัญในการเตรียมตัวและวางแผนชีวิตเกี่ยวกับด้านการศึกษา เพื่อประกอบอาชีพได้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ความสามารถ ความสภาพเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ซึ่ง ทิพย์วรรณ กิตติพร (2531 : 41-43) กล่าวว่า บุคคลตัดสินใจเลือกอาชีพต้องรู้จักวางแผนในการเลือกอาชีพ

โดยยึดหลักการวิเคราะห์ตนเองและวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน เพื่อเป็นแนวทางพื้นฐานในการเลือกอาชีพ โดยวิเคราะห์บุคลิกภาพ ความสนใจในอาชีพ ความถนัด ความสามารถ ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์ประกอบการตัดสินใจ วางแผนเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด ดังที่ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2536 : 9 - 10) กล่าวว่า ไม่มีนักทฤษฎีทางอาชีพใดที่แยกทฤษฎีอาชีพระหว่างหญิงและชายออกจากกัน ทฤษฎีของกินสเบอร์ก มีความเห็นว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงมีการพัฒนาทางอาชีพเป็นขั้นตอนเหมือนกัน คือ เริ่มจากระยะเพื่อผ่านชีวิต และขั้นแสวงหาตัวเลือกที่แท้จริง และเมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบพบว่า

2.1 ด้านการรู้จักตนเอง นักศึกษาทางไกลสาขาสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ มีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียน ได้รับรู้และเข้าใจในเรื่องความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้บุคคลมีเจตคติต่ออาชีพ โดยเฉพาะเด็กนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่มีอายุระหว่าง 14 ปีถึง 19 ปี ซึ่งจัดอยู่ในระยะวัยรุ่น ธรรมชาติของเด็กวัยนี้เป็นวัยที่มีความเจริญงอกงามและมีพัฒนาการสูงขึ้นเป็นอย่างมาก ในระยะนี้เด็กจะมีพัฒนาการในด้านความคิดเกี่ยวกับตนเองมากขึ้นและมีความเป็นตัวของตัวเอง มีการนำตนเองทางด้านความคิด เช่น ชอบอะไร ไม่ชอบอะไร สิ่งเหล่านี้จะกลายมาเป็นมโนทัศน์เกี่ยวกับตนเอง (Self Concept) ที่ทำให้บุคคลมีการมองตนเองตามสภาพความเป็นจริง ดังที่ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2536 : 21) กล่าวว่า การเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา อาชีพศึกษา จะช่วยให้บุคคลเริ่มมองตนเองตามสภาพความเป็นจริง มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความสามารถ ทักษะ ความสนใจ ค่านิยม และเจตคติต่อตนเอง เป็นการสร้างเป้าหมายทางอาชีพให้กับชีวิต โดยอยู่บนรากฐานของความเป็นจริง

2.2 ด้านบทบาท ลักษณะ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ของชีวิต นักศึกษาทางไกลสาขาสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน มีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากสภาพการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน โดยเฉพาะบริการสนเทศทางอาชีพให้ความรู้ รายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการทำงาน รายได้ ความมั่นคงทางอาชีพ การเตรียมตัวประกอบอาชีพ คุณสมบัติในการประกอบอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงาน และการเตรียมตัวสมัครงาน ที่จะเป็นข้อมูลประกอบในการพิจารณา เพื่อกำหนดเป้าหมายทางอาชีพให้สอดคล้องกับความสามารถ ความต้องการทางด้านอาชีพ และโอกาสในการเลือกอาชีพ เพื่อช่วยเสริมสร้าง และ

พัฒนาเจตคติของเด็ก ในบางครั้งระยะที่เด็กอยู่ในระดับมัธยมศึกษา มักขาดประสบการณ์ ขาดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในแขนงอาชีพต่าง ๆ ส่งผลให้เด็กเกิดเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันตาม ประสบการณ์ที่ตนได้เรียนรู้ โดยเฉพาะการให้ข้อมูลด้านบริการสนเทศทางอาชีพที่เป็นปัจจัย สำคัญต่อการพัฒนาเจตคติต่ออาชีพของนักเรียน นักศึกษา ซึ่ง ทิพวัน ถือคำ (2532 : 45) กล่าวว่า การให้ข้อมูลสนเทศทางอาชีพเป็นขบวนการสร้าง และเก็บสะสมข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคลและโลก ของงาน ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาเจตคติในการค้นหาและตัดสินใจเลือกอาชีพ เพราะจากบุคคลไม่ได้รับข้อมูลทางอาชีพที่เพียงพอ โอกาสที่จะล้มเหลวในการตัดสินใจประกอบ อาชีพมีสูงมากและจะทำให้เกิดเจตคติที่ไม่ดีต่ออาชีพ ดังที่ อัลพอร์ต (Allport . 1935 :180) กล่าว สรุปว่า การเรียนใน โรงเรียนมีส่วนช่วยได้อย่าง มากในการสร้างเจตคติของเด็ก

2.3 ด้านการรู้จักวางแผนชีวิต นักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอน ค้น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ดังกัศกรมการศึกษานอกโรงเรียน มีเจตคติต่ออาชีพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจากสภาพทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง โดยรอบด้านมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในสังคมปัจจุบัน จึงทำให้ตระหนักเห็นความสำคัญใน การเตรียมตัวและวางแผนชีวิตเกี่ยวกับด้านการศึกษา เพื่อประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับความ ถนัด ความสนใจ ความสามารถ ความสภาพเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำเป็นต้องตัดสินใจวางแผนทางชีวิตในอนาคตของตน เกี่ยวกับการ วางแผนเลือกอาชีพที่เหมาะสม และถูกต้องกับตนเอง ดังที่ อารี ศักดิ์เจริญรัตน์ (2533 : 42) กล่าวว่า บุคคลที่มีอายุระหว่าง 14 - 16 ปี เป็นระยะที่บุคคลสำรวจตนเอง สำรวจอาชีพ เริ่มวาง แผนแนวทางในการประกอบอาชีพ มีความตระหนักว่าอาชีพเป็นสิ่งสำคัญในชีวิต หากนักเรียน ในวัยนี้ได้รับการปลูกฝังเจตคติต่ออาชีพที่เหมาะสม ก็จะทำให้สามารถวางแผนการประกอบ อาชีพได้เป็นอย่างดี และยังเป็นประโยชน์แก่นักเรียนในการวางรากฐานชีวิตและการตัดสินใจ เลือกแนวทางศึกษาต่อ หรือเลือกประกอบอาชีพที่ตนปรารถนาได้อย่างสอดคล้องกับสภาพความ เป็นจริงของตนเอง

3. นักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ดังกัศกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานใน ข้อที่ 2 ที่ว่านักศึกษากทางไกลสายสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่างกัน มีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกัน ที่ผลการวิจัยเป็นดังนี้ อาจเนื่องมาจาก ระดับผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของนักศึกษาที่ต่างกันเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการพิจารณาเจตคติต่ออาชีพของนักศึกษา

ที่จะส่งผลทำให้เกิดแรงบันดาลใจ ที่ทำให้ตัดสินใจในการศึกษาต่อและการเลือกอาชีพให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัดของตนเอง จึงทำให้นักศึกษาที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่างกันมีเจตคติต่ออาชีพและความสนใจในอาชีพที่แตกต่างกัน ดังที่ อารี คัมพ์เจริญรัตน์ (2533 : 226-227) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านวิชาการเป็นเครื่องทดสอบความสนใจของบุคคลต่อวิชาและกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยชี้ให้เห็นความสนใจของบุคคลเพิ่มเติมคือ ความสำเร็จของบุคคลในกิจกรรมต่างๆภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน และเมื่อนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านวิชาการและด้านกิจกรรมของบุคคลประมวลเข้าด้วยกัน ก็อาจจะเห็นเด่นชัดว่าบุคคลมีความสนใจในสิ่งใดบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นนทภู ภูานทรักษ์ (2535 : บทคัดย่อ) พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีวุฒิภาวะทางอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอ ที่มีรายได้ของผู้ปกครองต่างกันมีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกันอย่างไม่เป็นนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานในข้อที่ 3 ที่ว่านักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ที่มีรายได้ของผู้ปกครองต่างกันมีเจตคติต่ออาชีพแตกต่างกัน ที่ผลการวิจัยเป็นดังนี้เนื่องจาก หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เปิด โอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนตามความสมัครใจของตนเอง โดยเน้นที่ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของนักเรียน ดังที่ซูเปอร์ (Super. 1957 : 99-108) ได้สรุปว่า บุคคลมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ทั้งความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพ ดังนั้นทางเลือกอาชีพของบุคคลจึงควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย และการที่บุคคลจะประกอบอาชีพนั้นจะต้องคำนึงถึงทุนเพื่อพื้นฐานทางเศรษฐกิจด้านรายได้ของบิดามารดาควบคู่ไปกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 นักศึกษามีเจตคติต่ออาชีพด้านบทบาท ลักษณะและเหตุการณ์ต่างๆของชีวิตแตกต่างกัน ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ครู อาจารย์ ผู้บริหาร โรงเรียน ศึกษาพิเศษ และครูแนะแนว สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเรียนการสอนและการบริการแนะแนวอาชีพ ของศูนย์

บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ โดยเฉพาะการจัดบริการสารสนเทศทางอาชีพให้นักศึกษา เช่น จัดป้ายนิเทศให้ข้อมูลข่าวสารทางอาชีพ การจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ การจัดนิทรรศการทางอาชีพ และจัดกิจกรรมอาชีพทัศนศึกษาต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการปลูกฝังให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความเข้าใจ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องอาชีพที่จะช่วยให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียนและสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับตนเองมากที่สุด

1.2 ควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษาทางไกลสาขาสามัญ ได้มีโอกาสสำรวจตนเองสำรวจอาชีพ รู้จักเลือกตัดสินใจด้วยตนเอง และมีความสามารถที่จะใช้เหตุผลในการมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความจริงของตนเอง กับขีดความสามารถในงานอาชีพเพื่อจะได้วางแผนชีวิตได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับ สภาพความเป็นจริงของชีวิต

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรทำการวิจัยศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่ออาชีพกับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน โรงเรียนเอกชน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตการศึกษาอื่น เป็นต้น

2.2 ควรทำการวิจัยศึกษาตัวแปรด้านอื่น ๆ เช่น อาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง เพื่อให้เข้าใจถึงเจตคติต่ออาชีพของนักศึกษาได้ดียิ่งขึ้น